

Mund- og Klovsyggen paa Samsø.

J Tidsskriftets 8de Hefte for forrige Aar findes i Agerdyrkningsberetningen følgende Sætning: „Ved Indbindingen udbrød Mund- og Klovsyge paa Brathingsborg (paa Samsø) uden at man kjender Aarsagen dertil, og herfra formodes Smitten at være ført med Dyrslægen til 5 Bøndergaarde i de forskjellige Byer, der er alt Kvæget bleven angreben.“ Som Oplysning angaaende dette Forhold skal Undertegnede, der er vedkommende Dyrslæge, meddele det nærmere om Mund- og Klovsygens Forekomst og Udbredelse her paa Øen for at vise, at den ovennævnte Formodning er ugrundet.

Den 9de Oktober, før Indbindingen, udbrød Mund- og Klovsyge blandt Kobesætningen paa Brathingsborg, uden at der kan paavises nogen Grund til Smittens Tilførsel hærken ved Menneffer, Dyr eller Væxer. De syge Dyrs Vogtere gjordes opmærksomme paa, at de maatte holde dem fjernede fra alt sundt Kvæg, Faar og Svin, og Stalden spærredes for Uvedkommende. For at undgaa enhver Mulighed af Sygdommens Udbregelse ved min Person, brugte jeg, saavidt muligt, at tilsee de smittede Besætninger sidst paa Dagen og bestandig i en anden Dragt end den, jeg besørgede mine øvrige Forretninger i. I Løbet af 7 Uger angrebes 8 Besætninger til her paa Øen, af disse havde jeg været i de 4 — og kunde altsaa ikke have bragt Smitten til 5 Bøndergaarde — i en anden Dragt end den, hvori jeg besøgte de smittede Besætninger, og ikke samme Dag, som jeg havde været i disse. I den ene Besætning kom jeg flere Gange, da vedkommende Ejer havde en Ko, der led af en anden Sygdom, under min Behandling. I de 3 andre Besætninger var jeg een Gang, og paa det ene Sted, hvor jeg kun havde gaaet gjennem Enden af Stalden uden at have berørt noget enkelt Dyr, udbrød Sygdommen 9 Dage efter. I de 2 andre Besætninger havde jeg undersøgt et enkelt Dyr; dette blev imidlertid ikke først angrebet, men derimod Dyr, der stode 3 og 4 Waase læn-

gere nede i Stalden. Sygdommen udbrød her 14 og 15 Dage efter at jeg havde været i Besætningerne.

Bed Dyrlægeforeningens Møde i Kjøbenhavn den 15de December 1869, hvor Mund- og Klovsygen forhandlede, bleve de tilstedeværende Medlemmer enige om, at den Tid, Smitten i denne Sygdom kan ligge skjult i Legemet (Incubationsstadiet) er 4 til 6 Dage, men den Tid, der her foreløb mellem jeg var i Besætningerne og Sygdommens Udbrud, var for det ene Tilfælde $1\frac{1}{2}$ Gang saa lang og for de to Tilfælde over dobbelt saa lang som den længst angivne Tid for Incubationsstadiet, saa enten er det af Sagkyndige angivne Incubationsstadium fejlagtigt, eller de 3 Besætningers Smitte ved min Person en Umulighed.

Det følger af sig selv, at jeg, i den Tid Sygdommen herskede her, var i mange andre Besætninger foruden i de 4, og at jeg navnlig behandlede flere Dyr i Besætninger, der ikke angrebes af Mund- og Klovsyge, for Fødselstrang, en Lidelse, der maatte synes særlig disponeret til at modtage Smitten, hvis den overførtes ved min Person. Efter ovenstaaende Oplysninger forekommer det mig at være klart for den upartiske Dommer, at Sygdommen heller ikke i de 4 Besætninger kan være overført ved mig; men hele Sygdommens Udbredelse over Landet synes, naar man ikke tillægger Smittens Flygtighed gennem Luften Skylden, at være aldeles uforklarlig. De første paa Brathingsborg angrebne Dyr vare 35 Maltkøer, der gaaft rigtig græsede paa de unge Kløvermarker, og det vil maasse være i Minde, at Dagene før og efter den 9de Oktober vare klare, for Aarstiden temmelig varme Dage med jævn sydlig Vind og stærk Dug om Natten, saa det ligger efter min Formening nær at antage Smitten hidført fra Fyen og ved den betydelige Dug, der affattes paa bredbladede Bæxter, nedslaaet paa Kløvermarken og derfra overført paa de græssende Dyr, hvilken Anskuelse jeg seer bestrykt ved, at den øvrige Kvægbesætning paa Brathingsborg, bestaaende af Ungkvæg og Stude, der ikke kom paa Kløvermarken, foreløbig staaedes, medens en Naboes Kær, der undertiden kom paa ovennævnte Marker, angrebes den 15de Oktober.

De øvrige her angrebne Besætninger, der nogle Dage før Sygdommens Udbrud vare komne paa Stald, fodredes med en betydelig Mængde Runketroetop, der ligesom Kløverbladene modtage en betydelig Mængde Dug og derfor ogsaa kunde være Bærere for Smitten under de uøvede Forhold.

A. Peterfen.